

بررسی میزان خطا در معاینات حاملگی، با پوشش روی شکم نسبت به بیمار بدون پوشش

نویسندها: دکتر منیره جهانیان^۱، دکتر مریم میرپور^۲

- (۱) جراح و متخصص بیماریهای زنان و مامائی، مشهد بیمارستان امام رضا(ع)
(۲) جراح و متخصص بیماریهای زنان و مامائی، مشهد بیمارستان امام رضا(ع)

مقایسه گردیده است.

● مواد و روش:

۸۶ بیمار مراجعه کننده به درمانگاه کلینیک ویژه امام رضا(ع) که دارای سن حاملگی بین ۴۰-۱۲ هفته بودند انتخاب شدند، ۵۵ نفر توسط معاینه کننده I بدون پوشش معاینه شدند، سپس بیمار به اتاق دیگری منتقل می شد و منشی اتاق، پوششی را که از پارچه تترون نازک سفید بود ولی بدن نمانبود، روی بیمار می آنداخت و معاینه کننده II بیمار را معاینه می کرد.

معاینات بیماران شامل موارد زیر بود:

گرفتار کدن به صدای قلب با گوشی معمولی به حدی که قابل شمردن باشد، اندازه کیری ارتفاع رحم به این روش حد ناف ۲۰-۲۲ هفته محسوب می شد در حد سمفیزیوپیس ۱۲ هفته و حدفاصل این دو ۱۶ هفته خوانده می شد. بالاتر از ناف عرض هر ۲ انگشت ۴ هفته محسوب می شد، که به میزان ۲۰-۲۲ هفته اضافه می گردید. همچنین مانور چهارم لثوبولد برای مشخص نمودن عضو پرزاته نیز انجام می شد این معاینه آخر تنها وقتی ارتفاع رحم از ۲۰ هفته بالاتر بود، انجام می شد. اولین معاینه کننده وزن بیمار را نیز ثبت می کرد. ۳۶ نفر دیگر را معاینه کننده II بدون پوشش و برای اولین بار معاینه نمود، و سپس معاینه کننده I با همان پوشش بیمار را معاینه می کرد.

اکثریت قریب به اتفاق جمعیت کشور ما مسلمانند و نیمی از آنها زن هستند این گروه برای رفع مشکلات شایع بهداشتی خود از قبیل کترل حاملگی همیشه دسترسی به پزشک زن ندارند.

در تحریر الوسیله حضرت امام خمینی(ره) آمده است که «هر گاه معالجه و امور مربوط به طبابت نظیر گرفتن نفس، جراحی، خون گرفتن، آمپول زدن، شکسته بندی و امثال آن متوقف بر نظر و لمس باشد؛ جایز نیست که زن به دکتر مرد نامحرم و مرد به دکتر زن نامحرم مراجعه کند مگر آنکه دکتر همنوع و مماثل پیدا نشود و امکان تشخیص بیماری و درمان با استفاده از وسائل و ابزار بدون نظر و لمس وجود نداشته باشد.

در نقاطی از کشور ما که پزشک زن بسیار کم است، بیماران حامله برای کترل حاملگی خود یا مراجعه نمی کنند یا به پزشک اجازه معاینه نمی دهند، که در آن صورت خطراتی مادر و جنین را تهدید خواهد کرد و یا در صورت معاینه شدن مقاد این دستور شریعت نقض می گردد. هنوز هیچ بررسی وجود ندارد که نشان دهد، آیا با استفاده از وسایل و ابزار امکان معاینه زن حامله بدون نظر و لمس وجود دارد یا خیر؟

در این تحقیق سعی شده است که با استفاده از یک پوشش نازک روی شکم بیمار، معاینات روئین حاملگی شامل اندازه گیری ارتفاع رحم، گوش کردن به صدای قلب جنین و مانورهای لثوبولد انجام شود. سپس همان بیمار توسط متخصص دیگری بدون پوشش معاینه شده است و نتایج با هم

معایینه با پوشش، تفاوتی در امکان شنیدن صدای قلب جنین با گوشی معمولی، بوجود نمی آورد.
همچنین در مورد تشخیص عضو نمایش نیز تفاوتی وجود نداشته است.

در مورد ارتفاع رحم میانگین این اختلاف، همانطور که از جدول مشهود است ۱/۲ هفته بوده است که با توجه به اینکه در اندازه گیری ارتفاع رحم به روش فوق الذکر تا ۲ هفته اختلاف قابل اغماض است نتیجه می گیریم که معایینات روئین حاملگی از روی پوشش خطای قابل اغماض دارد. بنابراین به دانشکده های پزشکی و همکاران هیئت علمی توصیه می نمائیم که از این روش در آموزش دانشجویان پسر استفاده شود تا اولاً احکام شریعت مقدس نقض نگردد و ثانیاً در خطرات ناشی از عدم مراجعه مادر به پزشک در طی دوران حاملگی جلوگیری شود.

● یافته ها

از ۸۶ بیمار فوق تنها در ۲ نفر صدای قلب جنین با گوشی معمولی با پوشش و بدون پوشش، شنیده نشد این ۲ نفر وزن بیش از ۸۰ کیلوگرم داشتند.

در حالیکه عضو نمایش در ۸۲ نفر بخوبی مشخص شده بود و در هر دو گروه تفاوت نمی کرد و در ۶ مورد مشکوک گزارش شده بود و سفالیک یا برعیج بودن آن مورد سوال بود این وضعیت هم در معایینه با پوشش و هم بدون پوشش مشهود بود. اندازه گیری ارتفاع رحم در بیماران، مقداری با هم اختلاف داشت که به شرح زیر در جدول آمده است: در این جدول ارتفاع رحم با LMP مقایسه نشده است زیرا آن خود بحث دیگری را می طلبد.

● نتیجه:

شماره بیمار	وزن بیمار	بدون پوشش				با پوشش				اختلاف ارتفاع رحم بر حسب هفته
		ارتفاع رحم بر حسب هفت	ارتفاع رحم بر حسب هفت	سمع قلب	عضو نمایش	ارتفاع رحم بر حسب هفت	ارتفاع رحم بر حسب هفت	سمع قلب	عضو نمایش	
۱	۷۸	۲۶-۲۸	۲۸	شنیده شده	Ceph	۲۸-۳۰	۲۸	شنیده شده	Ceph	۲
۲	۷۸	۳۸	۳۸	شنیده شده	Ceph	۳۶-۳۸	۳۶	شنیده شده	Ceph	۱
۳	۷۸	۲۲	۲۲	شنیده شده	Ceph	۲۲-۲۴	۲۲	شنیده شده	Ceph	۱
۴	۷۸	۳۶	۳۶	شنیده شده	Ceph	۳۶	۳۶	شنیده شده	Ceph	۰
۵	۷۸	۱۶	۱۶	شنیده شده	—	۱۸	۱۸	شنیده شده	—	۲
۶	۷۸	۳۴	۳۴	شنیده شده	Ceph	۳۶	۳۶	شنیده شده	Ceph	۲
۷	۷۸	۲۶	۲۶	شنیده شده	?	۲۸	۲۸	شنیده شده	?	۲
۸	۷۸	۳۸	?	?	Ceph	۳۶	?	?	Ceph	۲
۹	۷۸	۳۲-۲۲	۳۲	شنیده شده	Ceph	۳۲	۳۲	شنیده شده	Ceph	۱
۱۰	۷۸	۱۲	۱۲	شنیده شده	—	۱۲	۱۲	شنیده شده	—	۲
۱۱	۷۸	۳۸-۴۰	۳۸	شنیده شده	breath	۴۰	۴۰	شنیده شده	breath	۱
۱۲	۷۸	۲۶-۲۸	۲۶	شنیده شده	Ceph	۲۸	۲۸	شنیده شده	Ceph	۱
۱۳	۷۸	۱۲-۱۴	۱۲	شنیده شده	—	۱۶	۱۶	شنیده شده	—	۳
۱۴	۷۸	۳۸	۳۸	شنیده شده	Ceph	۳۲	۳۲	شنیده شده	Ceph	۲
۱۵	۷۸	۴۰	۴۰	شنیده شده	Ceph	۳۸	۳۸	شنیده شده	Ceph	۲
۱۶	۷۸	۲۲	۲۲	شنیده شده	—	۲۸	۲۸	شنیده شده	—	۰
۱۷	۷۸	۱۸-۲۰	۱۸	شنیده شده	?	۲۲	۲۲	شنیده شده	?	۲
.
.
.
میانگین										۱۸۱-۲۱
۸۶										۱۸۱-۲۱